

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 271/2026-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej AK Neuschlová, s. r. o., Dostojevského rad 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 12P/205/2023 takto

rozhodol:

- Postupom Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 12P/205/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Pezinok **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Okresný súd Pezinok **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **1 014,41 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 271/2026-13 z 5. mája 2026 bola na ďalšie konanie prijatá ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12P/205/2023. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'účinenia vo výške 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnuté konanie začalo na okresnom súde 7. decembra 2023 doručením návrhu manžela sťažovateľky na začatie konania o rozvod manželstva a úpravu pomerov rodičov k maloletej [REDAKOVANÉ] na čas po rozvode. Napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. Okresný súd na pojednávaní 10. marca 2026 meritórne rozhodol čiastočným rozsudkom, ktorým manželstvo rozviedol. Konanie v časti úpravy pomerov k maloletej [REDAKOVANÉ] na čas po rozvode prerušil do právoplatného skončenia konania o zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti sp. zn. 44P/219/2025. Proti čiastočnému rozsudku podala sťažovateľka 8. apríla 2026 vo všetkých výrokoch odvolanie.

3. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka zrekapitulovala priebeh napadnutého konania a identifikovala obdobia poznačené zbytočnými prietahmi okresného súdu, ktoré mali vzniknúť nečinnosťou, ako aj jeho neefektívnym postupom. Napadnuté konanie je pritom konaním, v ktorom sa rozhoduje o osobnom stave účastníkov a súčasne o právach a povinnostiach k maloletému dieťaťu. Ide teda o konanie, v ktorom by mal súd postupovať s osobitnou rýchlosťou. Sťažovateľka považuje prerušenie konania a súčasné rozhodnutie čiastočným rozsudkom za rozporné s § 24 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a za prejav neefektívneho postupu okresného súdu. Taktiež uviedla, že podľa jej názoru sa jej správaním o dĺžku napadnutého konania nepričinila.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Predseda okresného súdu zrekapituloval priebeh napadnutého konania. Nadväzujúc na to, v podstatnom uviedol, že predmet konania je vec patriaca do štandardnej agendy všeobecných súdov, ktorá je priemerne skutkovo a právne zložitá. Opakované procesné návrhy otca maloletého dieťaťa neprispievajú k rýchlemu konaniu súdu vo veci. Vo veci prebiehajú procesné úkony a súd riadne koná. Ku skutkovej zložitosti prispievajú vzájomné hostilné vzťahy medzi manželmi, keď napriek uzavretiu dohody rodičov o zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti z neznámych príčin dochádza zo strany otca dieťaťa k obštrukciám a maloletá dosiaľ nebola zverená do starostlivosti svojej tety a strýka. K uzavretiu dohody dospeli rodičia na základe toho, že maloletá odmietala byť v starostlivosti sťažovateľky a podľa výsledkov znaleckého dokazovania nebolo v záujme maloletej, aby zostala v starostlivosti otca, ktorému bola diagnostikovaná sexuálna úchylka – hebefília a zároveň bola konštatovaná manipulácia maloletej. Na ostatnom pojednávaní v marci 2026 súd vo veci rozhodol čiastočným rozsudkom, ktorým manželstvo rozviedol a prerušil konanie o úpravu pomerov rodičov k maloletej na čas po rozvode do právoplatného skončenia veci sp. zn. 44P/219/2025 z dôvodu, že v uvedenom konaní sa rieši otázka, či je v záujme maloletej, aby bola zverená do starostlivosti jej rodičom (resp. niektorému z nich) alebo iným osobám, a je podstatné, aby sa v prvom rade s definitívnou platnosťou vyriešila táto otázka.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní zo strany okresného súdu.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikáciu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatury, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

8. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. V mimosporovom konaní táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 12 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorej „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.“.

9. Ústavný súd pri posudzovaní namietaného konania vychádzal z kritéria osobitnej rýchlosti požadovanej v prípadoch konaní o rodičovských právach, medzi ktoré nepochybne patrí aj konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, ktoré je obligatórne spojené s konaním o rozvod manželstva (§ 100 CMP). Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti hodnotil a prisúdil význam plynutia lehoty vo vývoji dieťaťa z hľadiska budovania citových väzieb k osobám, v ktorých výchove a starostlivosti sa nachádza, ako aj k osobám, s ktorými je alebo nie je v pravidelnom kontakte (pozri II. ÚS 35/01). Judikatura ústavného súdu tak zdôrazňuje špecifickú povahu konaní týkajúcich sa rodičovských práv, vyžadujúcich si prístup s osobitnou starostlivosťou (napr. III. ÚS 254/2015).

10. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,

ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Ústavný súd skúmal zbytočné prietahy v napadnutom konaní zo strany okresného súdu aj v konaní iniciovanom ústavnými sťažnosťami navrhovateľa a maloletého dieťaťa, kde v náleze sp. zn. III. ÚS 197/2026 konštatoval, že predmet namietaného konania, ktorým je rozvod a úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, teda nie je po právnej stránke zložitá. Prejednávaná vec však v okolnostiach prípadu sťažovateľov vykazuje vyššiu mieru skutkovej zložitosti, ktorá je daná v prvom rade komplikovanou situáciou v rodine, ktorá ovplyvnila aj samotný vzťah medzi matkou a maloletou (ktorá odmieta byť v starostlivosti matky), a tiež potrebou vykonania znaleckého dokazovania. Ani skutkovou zložitou veci však nemožno ospravedlniť neúmernú dĺžku namietaného konania, a to obzvlášť v konaní s citlivým predmetom. Ústavný súd uvádza, že jeho skoršie závery sa vzťahujú aj na aktuálne posudzovanú ústavnú sťažnosť.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že jej správanie, resp. procesná aktivita nemali zásadný vplyv na celkovú dĺžku konania.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd aj tu odkazuje na nález sp. zn. III. ÚS 197/2026, kde pri závere o porušení označených práv zbytočnými prietahmi okresného súdu konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol málo dôrazný a nebol v súlade s požiadavkou promptného vykonávania procesných úkonov. Súdom nariadené pojednávania boli prevažne odročované bez prejednania veci a aj odstupy medzi pojednávaniami boli s ohľadom na citlivosť predmetu konania značné. Okresný súd zostal vo veci nečinný od marca do augusta 2024, čo zrejme súviselo so zmenou zákonného sudcu. Následne postupoval nesústredene, keď v novembri 2024 musel odročiť pojednávanie, na ktoré nedopatrením nepredvolal prokurátora. V septembri 2025 súd nesprávne rozhodol o prerušení konania, a to až do januára 2026, keď na návrh navrhovateľa rozhodol o pokračovaní v konaní.

14. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd nepostupoval v intenciách požiadavky čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci, preto jeho postupom bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

15. Vzhľadom na to, že príkaz konať už bol obsiahnutý v náleze sp. zn. III. ÚS 197/2026, ústavný súd nepovažoval za potrebné vysloviť tento príkaz opakovane, a preto tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie

vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia a v okolnostiach veci považoval za primerané priznať ho sťažovateľke vo výške 1 000 eur, ktoré jej je okresný súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výroku nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

17. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 1 014,41 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2026 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2026 v sume 15,86 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty, keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je subjektom registrovaným pre jej platbu, predstavuje sumu 1 014,41 eur. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2026

Libor Duľa
predseda senátu